

Kovač, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:587186>

Rights / Prava: [In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ JAVNE UPRAVE

Ivan Kovač

Europski fond za regionalni razvoj

Završni rad

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Lana Ofak

Zagreb, lipanj 2022.

Izjava o izvornosti

Ja, _____ (ime i prezime studenta/ice) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica diplomskog rada/završnog rada (*obrisati nepotrebno*) te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio/-la drugim izvorima do onih navedenih u radu.

(potpis studenta)

Sažetak

U radu se analiziraju mogućnosti Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) u okviru socijalne i investicijske politike Europske unije, odnosno mogućnosti građana EU-a da se koriste sredstvima europskih strukturnih i investicijskih fondova. Na početku rada ukratko se opisuju ostali strukturni i investicijski fondovi te se nakon toga rad fokusira na Europski fond za regionalni razvoj. Proučava se domaće i europsko zakonodavstvo vezano za EFRR te način na koji propisi utječu na samo korištenje fondova u okviru prethodnog i tekućeg financijskog razdoblja. Uz to se detaljnije promatra organizacijski sustav korištenja EFRR-a u Hrvatskoj, a u zaključku rada sumiraju se prednosti i mane načina njegova provođenja.

Ključne riječi: Europski fond za regionalni razvoj, Europska unija, Europski strukturni i investicijski fondovi, domaće zakonodavstvo, europsko zakonodavstvo, višegodišnji financijski okvir, Uredba 1303/2013, Uredba 2021/1060

Sadržaj

1. UVOD	1
2. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI	2
2.1. EUROPSKI SOCIJALNI FOND	2
2.2. KOHEZIJSKI FOND	3
2.3. EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ	3
2.4. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO, RIBARSTVO I AKVAKULTURU	4
3. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ	4
3.1. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ U RAZDOBLJU OD 2014. DO 2020.	6
3.2. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ U RAZDOBLJE OD 2014. DO 2020. U HRVATSKOJ 10	
3.2.1 <i>Regionalni razvoj na nacionalnoj, područnoj i lokalnoj razini u razdoblju od</i> <i>2014. do 2020.</i>	12
4. VIŠEGODIŠNJI FINACIJSKIH OKVIR I KOHEZIJSKA POLITIKA ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027.	17
4.1. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ U OKVIRU VIŠEGODIŠNJEG FINACIJSKOG OKVIRA I KOHEZIJSKE POLITIKE ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027.	21
4.2. VIŠEGODIŠNJI FINACIJSKI OKVIR I KOHEZIJSKA POLITIKA ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027. U HRVATSKOJ	25
4.2.1. <i>Institucionalni okvir Republike Hrvatske za korištenje ESI fondova u razdoblju</i> <i>od 2021. do 2027.</i>	26
5. ZAKLJUČAK	28
6. LITERATURA	31

1. Uvod

Europski strukturni i investicijski fondovi financijski su instrument za provedbu pojedinih javnih politika od interesa za Europsku uniju u zemljama članicama. Ulaskom Hrvatske u EU otvorila se mogućnost korištenja strukturnih i investicijskih fondova Europske unije. Fondovi su usmjereni poticanju napredovanja u svim domenama gospodarstva, a to je osigurano kroz pet fondova: Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj te Europski fond za pomorstvo i ribarstvo. Preko tih fondova usmjerava se više od polovice sredstava Europske unije, a njihova svrha je ulaganje u stvaranje radnih mjesta te održivo i zdravo europsko gospodarstvo i okoliš.¹

Fond kojim ćemo se najviše baviti u ovom radu je Europski fond za regionalni razvoj (EFRR). Njime se financiraju programi koje zajednički nadziru Europska komisija i vlade država članica, a same države članice odabiru projekte koji će se unutar njih financirati te su zadužene za njihovu ispravnu provedbu. Cilj Europskog fonda za regionalni razvoj je da, kroz financiranje različitih projekata, što je više moguće smanji razlike između ekonomske i socijalne snage i razvijenosti među država članicama i regijama EU.²

Kako se EFRR bavi ekonomskim i socijalnim razlikama i njihovom smanjenju, tako se i ostalim fondovima želi uravnotežiti razvijenost društva i gospodarstva pomažući ostvariti različite ciljeve i projekte u mnogim područjima djelatnosti. Na taj način se implementira socijalna i investicijska politika Europske unije jednako na sve države članice i pridonosi se smanjenju gore spomenutih razlika, a kohezija država članica i vodstva EU diže se na novu razinu.

Cilj ovog istraživanja detaljna je analiza složene organizacijske strukture i regulative koja obuhvaća EU fondove, osobito EFRR kako bi se razumjela potreba takve složene hijerarhije europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela, a isto tako i njihovih funkcija u pojedinim aspektima provođenja ESI fondova i financijskih okvira Europske unije. U skladu sa temom i ciljem rada drugo poglavlje posvećeno je samim fondovima, izuzev EFRR-a, kako bi se prikazala usmjerenost svakog fonda na svoja respektabilna područja. Nakon kratkog osvrta na ostale fondove fokus rada se u trećem poglavlju prebacuje na europski fond za regionalni razvoj

¹ Europska komisija, Europski strukturni i investicijski fondovi, https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_hr, pristup: 23. svibnja 2022.

² ibid.

i glavne prioritete kojima je on usmjeren i pravna osnova njegova djelovanja. U istom poglavlju nastavlja se analiza EFRR-a, ali u okviru financijskog razdoblja 2014.-2020. ponajprije na razini EU-a, a zatim u okvirima Republike Hrvatske. U četvrtom poglavlju proučava se višegodišnji financijski okvir 2021.-2027. te kohezijska politika za isto razdoblje, odnosno EFRR u njihovom okviru te zakonodavna i organizacijska struktura uspostavljena za njihovo upravljanje. Peto poglavlje čini sažetak rada i autorov komentar.

2. Europski strukturni i investicijski fondovi

Europska unije međunarodna je organizacija koju čine njezine zemlje članice, a to su 27 država s europskog kontinenta. Ona ima svoja tijela i svoje vodstvo. Glavne institucije su joj Europski parlament, Vijeće Europske unije te Europska komisija, a njeno vodstvo čine predsjednici tih triju tijela. Njen glavni cilj je povezivanje njezinih mnogih regija kako bi svi djelovi Unije bili, koliko je to moguće, jednaki te ostvarivanje jedinstvenog tržišnog prostora na razini njezinog teritorija. Glavni način postizanja tog cilja je financijska pomoć članicama iz proračuna Unije koje uvjetuje ostvarivanje različitih ciljeva i prioriteta EU s tim sredstvima. Najveći dio proračuna usmjerava se kroz ESI fondove kojima se financiraju projekti država članica usklađeni s politikama Europske unije.

U ovom poglavlju će se ukratko objasniti ESI fondovi, osim EFRR-a o kojem će biti više govora u nastavku rada.

2.1. Europski socijalni fond

Europski socijalni fond (ESF) glavni je instrument Europske unije za poticanje poduzetništva, zapošljavanja i pronalaženja boljih radnih mjesta. Njegovo se djelovanje temelji na ulaganje u ljudske resurse. Kroz Europski socijalni fond EU nastoji osigurati pametan, održiv i uključiv rast europskog društva, stvoriti još kvalitetnija radna mjesta te ojačati socijalnu uključenost, osobito mladih ljudi koji završavaju se obrazovanjem te osoba koje pripadaju skupinama u nepovoljnijem položaju. Kao i kod Europskog fonda za regionalni razvoj, Europska komisija i države članice određuju prioritete ESF-a te način na koji će se njegova sredstva usmjeriti. Pri donošenju te odluke posebna važnost se pridaje politikama koje imaju za cilj jačanje

prilagodljivosti radnika novim vještinama te bolji pristupi procesu zapošljavanja. Kroz financiranje Europskim socijalnim fondom provodi se nekoliko desetaka tisuća projekata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini diljem Europske unije.³

2.2. Kohezijski fond

Kohezijski fond namijenjen je državama članicama Europske unije čija je vrijednost bruto nacionalnog proizvoda po stanovniku manja od 90% prosjeka EU.⁴ Kohezijski fond se posebno fokusira na financiranje projekata povezanih s transeuropskim mrežama prijevoza, osobito onih koji su od interesa za EU, te na okoliš gdje se financiraju projekti usmjereni na energiju i prijevoz, uporabu obnovljivih izvora energije te pridonošenju dobrobiti okoliša u pogledu energetske učinkovitosti. Kohezijski fond funkcionira na principu sufinanciranja tako da svaka država koja “povlači” sredstva iz fonda mora osigurati dio sredstava za financiranje projekta. Za primjer, Hrvatska može maksimalno dobiti 85% sredstava za izvedbu određenog projekta koji spada pod područje Kohezijskog fonda.⁵

2.3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Programi ruralnog razvoja u Europskoj uniji provode se kroz Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFFR). Projekti se provode na regionalnoj i nacionalnoj razini, a da bi fond sufinancirao projekt on mora biti usmjeren na četiri od šest prioriteta: poticanje prijenosa znanja u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, poboljšanje isplativosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, poboljšavanje organizacije lanca opskrbe hranom i dobrobiti životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, promicanje učinkovite uporabe resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, obnavljanje, očuvanje i poboljšavanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, promicanje socijalne

³ Europska komisija, Zapošljavanje, socijalna pitanja i socijalna integracija, Europski socijalni fond, <https://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=hr>, pristup: 23. svibnja 2022.

⁴ Europska komisija, Regionalni i urbani razvoj EU-a, regionalna politika, financiranje, https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/cohesion-fund/, pristup: 23. svibnja 2022.

⁵ ibid.

uključenosti, smanjivanje siromaštva i poticanje gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.⁶ Europska komisija odobrava i prati tijek projekta, ali konačna odluka o dodjeljivanju sredstava je u nadležnosti nacionalnih i regionalnih vlasti država članica.

2.4. Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu

Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPPA) osigurava održivo raspolaganju morskim i ribarskim resursima. EU kao veliki konzumator i proizvođač ribe i ostalih morskih proizvoda ima obvezu štititi i promicati odgovorno korištenje morskih i oceanskih resursa. Sredstvima fonda pomaže se ribarima na prelazak na održivo ribarstvo, podupiru se priobalne zajednice u diverzifikaciji svojih gospodarstava, financiraju se projekti za otvaranje novih radnih mjesta u području ribarstva i pomorstva, podupire se održivi razvoj u sektoru akvakulture te se podupire provedba pomorske politike. Osobito je pomoć usmjerena malim i mladim ribarima, malom priobalnom ribolovu te najudaljenijim regijama EU.⁷ Projekti se financiraju dijeljenim upravljanjem od kojih svaka država dobiva jednak dio sredstava kako je određeno prošlim strateškim planom, te direktnim upravljanjem pri kojem Europska komisija izravno dodjeljuje sredstva.⁸

3. Europski fond za regionalni razvoj

Europski fond za regionalni razvoj financira javna i privatna tijela u svim regijama Europske unije kako bi se smanjile gospodarske, socijalne i teritorijalne nejednakosti.⁹ Jedan je od glavnih instrumenata kohezijske politike EU. Jedan od glavnih ciljeva fonda je razvoj zaostalih regija, koji posljedično dovodi do smanjenja nejednakosti, te poboljšanje životnog standarda u tim regijama. Posebna se pažnja pridaje regijama koje imaju trajne demografske ili teritorijalne poteškoće kao što su krajnji sjever Europe koji je slabije naseljen ili pak otočna područja fizički

⁶ Europska komisija, Hrana, poljoprivreda i ribarstvo, ključne politike, zajednička poljoprivredna politika, ruralni razvoj, https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_hr, pristup: 23. svibnja 2022.

⁷ Europska komisija, Oceani i ribarstvo, https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/index_hr?etrans=hr, pristup: 23. svibnja 2022.

⁸ ibid.

⁹ Europska komisija, op.cit. (bilj. 4), pristup: 24. svibnja 2022.

odvojena i slabije povezana s ostatkom kontinenta. Ovdje valja spomenuti koncept dobrog upravljanja kao poželjnog oblika vođenja teritorijalnog sustava neke zemlje. Model dobrog upravljanja isprepliće se s ciljevima EFRR-a u smislu da se ono može promatrati kao sredstvo za postizanje ciljeva države kao što su poticanje razvoja i smanjenje razvojnih razlika između različitih područja.¹⁰ U tom smislu vrlo je važan način upravljanja centralnim i samoupravnim tijelima neke zemlje, a dobro upravljanje je direktno povezano s stupnjem razvijenosti određenog područja, odnosno države, kao i kvalitete njenih institucija.¹¹

Europski parlament i Vijeće Europske unije zaduženi su za donošenje provedbenih uredbi kako bi se EFRR što lakše prilagodio različitim potrebama i stanjima zakonodavstava država članica jer su različite članice u drukčijim ekonomskim i socijalnim pozicijama. Države članice su pristupanjem Europskoj uniji preuzele obveze iz članstva te prilagodile svoja nacionalna zakonodavstva propisima EU, ali ipak ne možemo isključiti činjenicu da je zapadni i sjeverni dio Europske unije razvijeniji od jugoistoka i istoka. Iz tog razloga vodstvo Europske unije, u ovoj situaciji predvođeno Komisijom, sklapa sa svakom državom članicom partnerski sporazum kojim se određuje najsmisleniji način usmjeravanja sredstava iz proračuna EU, konkretno ESI fondova koji je najpovoljniji za određenu članicu, ali i koji kroz korištenje sredstava proračuna EU u zemlji članici najviše pridonosi ostvarenju koherentne politike i strateških ciljeva Europske unije.

Sama pravna osnova djelovanja Europskog fonda za regionalni razvoj nalazi se u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (EFEU). Tako članak 174. kojim počinje glava XVIII. Ugovora o funkcioniranju Europske unije daje temeljne odredbe o ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji EU u kojem stoji da: “Radi promicanja svojeg sveukupnog skladnog razvoja Unija razvija i provodi aktivnosti koje vode jačanju njezine ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Unija osobito nastoji smanjiti razlike u stupnju razvijenosti među različitim regijama i zaostalost regija u najnepovoljnijem položaju”.¹² Nadalje, u istom članku pobliže se određuju spomenute regije u nepovoljnijem položaju, pa tako stavak treći kaže: “ Među dotičnim regijama posebna se pozornost poklanja ruralnim područjima, područjima zahvaćenima industrijskom tranzicijom i regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti

¹⁰Đulabić, Vedran, Kako poboljšati apsorpcijski kapacitet za korištenje strukturnih i investicijskih fondova Europske unije, u: Koprić, I., Škarica, M., Milošević, B. (ur.), Suradnja i razvoj u lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Zagreb, Institut za javnu upravu, 2015., str. 136.

¹¹ ibid.

¹² Ugovor u funkcioniranju Europske unije, pročišćena verzija (2016/C 202/1)

te otoci, pogranične i planinske regije“.¹³ Osim članka 174. možemo ovdje još izdvojiti i članak 176. UFEU koji nam daje definiciju samog fonda i njegovo temeljno usmjerenje: “Europski fond za regionalni razvoj namijenjen je pomoći pri otklanjanju glavnih regionalnih neuravnoteženosti u Uniji sudjelovanjem u razvoju i strukturnoj prilagodbi razvojno zaostalih regija te u preobrazbi industrijskih područja u nazadovanju“.¹⁴ Iz tih i ostalih odredbi razvidno je da su temeljni ciljevi Europskog fonda za regionalni razvoj ulaganje za rast i zapošljavanje čime se direktno jačaju pojedina tržišta rada unutar država članica, ali i regionalna gospodarstva te poticanje europske, transnacionalne, prekogranične i međuregionalne suradnje, od čega ne moraju prosperirati samo dijelovi regija koje su već u sastavu EU, nego i potencijalne buduće članice.

U Europski fond za regionalni razvoj usmjerena je najveća količina financijskih sredstava među ostalim fondovima, za trenutno razdoblje 2021.-2027. iznosi preko 200 milijardi eura, a ta sredstva raspoređuju se u tri kategorije zemalja. U prvu kategoriju spadaju zemlje čiji BDP po stanovniku iznosi više od 90% prosjeka EU, u drugu skupinu spadaju zemlje čiji se BDP po stanovniku kreće između 75% i 90% prosjeka EU, a u treću kategoriju spadaju zemlje čiji BDP po stanovniku nije veći od 75% prosjeka EU.¹⁵

Osim gore navedenih ciljeva i kategorije zemalja u koje se preusmjeravaju sredstva, EFRR također određeni dio sredstava koristi za pomoć pri financiranju održivog urbanog razvoja. U prethodnom razdoblju koje je trajalo od 2014. do 2020. godine minimalno 5% sredstava usmjereno državi članici izdvajalo se za poticanje modernih rješenja u nošenju s gospodarskim, klimatskim, ekološkim, socijalnim i demografskim izazovima u pogledu održivog urbanog upravljanja.¹⁶

3.1. Europski fond za regionalni razvoj u razdoblju od 2014. do 2020.

2010. godine, po završetku velike ekonomske krize, Europska komisija je predložila strategiju Europa 2020. kojom bi se europsko gospodarstvo ponovno osnažilo, a gubitci koje su ljudi pretrpjeli tijekom krize izbrisali. Strategija Europa 2020. temelji se na tri prioriteta koji se

¹³ ibid.

¹⁴ ibid.

¹⁵ Europski parlament, Kohezija, regionalna i kohezijska politika, Europski fond za regionalni razvoj, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/95/europski-fond-za-regionalni-razvoj-efrr->, pristup: 24. svibnja 2022.

¹⁶ ibid.

međusobno nadopunjuju: pametan rast koji bi se fokusirao na razvijanje ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji, održivi rast koji bi se bavio promicanjem ekonomije koja učinkovitije iskorištava svoje resurse, zelenija je i konkurentnija te uključivi rast koji govori o njegovanju ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.¹⁷ U okviru strategije Europa 2020. donesen je i Operativni program “Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.” (OPKK)¹⁸ koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. OPKK -om se kroz financiranje projekata čiji su ciljevi bili u skladu s ciljevima samog programa sanirale posljedice ekonomske krize kao što su nekonkurentno gospodarstvo, visoka nezaposlenost, jaz između obrazovnog sustava i ekonomskih potreba te deficitna gospodarska i javna infrastruktura i usluge. Europski fond za regionalni razvoj u tom se periodu usredotočio na nekoliko ključnih područja u okviru strategije 2014-2020. a to su: Inovacija i istraživanje, digitalni program, podrška za male i srednje poduzetnike te ekonomije s niskim emisijama ugljika. Ovisno o kategoriji regije kojoj je pružena potpora, varira i stupanj koncentracije na te prioritete. Razvijene regije moraju dodijeliti barem 80 % svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 20 % promicanju gospodarstva s niskom emisijom ugljika. Tranzicijske regije moraju dodijeliti barem 60% svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 15% promicanju gospodarstva s niskom emisijom ugljika. Manje razvijene regije moraju dodijeliti barem 50% svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 12% promicanju gospodarstva s niskom emisijom ugljika.¹⁹ Nadalje, svi strukturni fondovi Europske unije, pa tako i EFRR mora pridonositi provedbi strategije Unije o teritorijalnoj, ekonomskoj i socijalnoj koheziji, te pametnom, održivom i uključivom rastu pa iz tog razloga svaki ESI fond podupire tematske ciljeve EU određene Uredbom EU 1303/2013 kojom se utvrđuju zajedničke odredbe o ESI fondovima za razdoblje 2014.-2020. : jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija, poboljšanje pristupa informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji (IKT) te njezine uporabe i kvalitete, jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture, podršku prelazu na ekonomiju sa niskom razinom emisije ugljičnog dioksida, promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njima, očuvanje i zaštita okoliša i

¹⁷ Strategija Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/03/Strategija-EUROPA-2020.-hr.pdf>, pristup: 24. svibnja 2022.

¹⁸ Republika Hrvatska, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, dokumenti, <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/EU%20fondovi/Financijsko%20razdoblje%20EU%202014-2020/Operativni%20programi/Operativni%20program%20Konkurentnost%20i%20kohezija%202014%20-%202020.pdf>, pristup: 24. svibnja 2022.

¹⁹ Europski parlament, op.cit. (bilj. 15)

promicanje učinkovitih resursa, promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža, promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage, promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije, ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje, jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave²⁰.

Naredni instrument u osiguravanju ostvarenja ciljeva Unije kroz ESI fondove je Zajednički strateški okvir (ZSO) uspostavljen Uredbom 1303/2013. Njegov cilj je pojednostavljenje procesa programiranja te sektorske i teritorijalne koordinacije potencijalnih intervencija Europske unije pri korištenju sredstava ESI fondova. Uzimajući u obzir nacionalne i regionalne nadležnosti pojedinih država članica, ZSO-om se pojednostavljuje sklapanje sporazuma o partnerstvu i programa u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti što se postiže utvrđivanjem mehanizama, pravila i načela kojima se potiče pametan, održiv i uključiv rast Unije te koordinacija ESI fondova s njenim ostalim relevantnim politikama i ciljevima. Reviziju nad Zajedničkim strateškim okvirom provodi Komisija samoinicijativno ili na prijedlog Parlamenta ili Vijeća u skladu s člankom 241. EFUE ukoliko dođe do znatnih socijalnih ili ekonomskih promjena u Uniji ili do promjene strategije. Člankom 149. Uredbe 1303/2013 Komisiji je delegirana ovlast donositi akte zbog promjene strategije ili socijalnih i ekonomskih politika kojima se dopunjuju ili izmjenjuju odjeljci 4. i 7. Priloga I. te Uredbe kojim je utvrđen ZSO.

Svaka država članica, za razdoblje 2014.-2020., dobivala je na raspolaganje sredstva iz ESI fondova potpisivanjem sporazuma o partnerstvu s Europskom unijom, točnije Komisijom. Sporazume su sastavljale država članice zajedno s partnerima i regionalnim i lokalnim vlastima u skladu s člancima 5. i 1. Uredbe 1303/2013. Sukladno članku 5., za sporazum o partnerstvu i svaki pojedini program svaka država članica, u skladu sa svojim institucionalnim i pravnim okvirom, organizira partnerstvo s nadležnim regionalnim i lokalnim tijelima.²¹ Uloga teritorijalne samouprave od ključne je važnosti za točnu i korektnu primjenu načela partnerstva i više-stupanjske uprave koje se javlja kao jedno od temeljnih načela kohezijske politike EU-

²⁰ Uredba Europske unije br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006, Službeni list Europske unije (L 347/320)

²¹ ibid.

a.²² Partnerstvo također uključuje sljedeće partnere: nadležna urbana i druga javna tijela, gospodarske i socijalne partnere i nadležna tijela koja predstavljaju civilno društvo, uključujući partnere na području zaštite okoliša, nevladine organizacije i tijela zadužena za promicanje socijalne uključenosti, ravnopravnosti spolova i nediskriminacije. Nadalje, prema članku 14., sporazum o partnerstvu sastavljaju države članice u suradnji s partnerima iz članka 5. Sporazum se izrađuje u dijalogu s Komisijom. Države članice sastavljaju sporazum o partnerstvu utemeljen na transparentnim postupcima u odnosu na javnost te u skladu sa svojim institucionalnim i pravnim okvirom.²³

Sporazum je morao biti izrađen za razdoblje od 2014. godine do 2020. godine te se njime obuhvaćao cjelokupni iznos potpore ESI fondova za tu državu. Dostavljali su se Komisiji do 22. travnja 2014. godine. Sadržajem sporazuma moralo je biti utvrđeno kojim mehanizmima će se osigurati usklađenost projekata sa strategijom Unije i učinkovitost provedbe ciljeva ESI fondova te mehanizmi osiguranja načela partnerstva u skladu s člankom 5. Uredbe 1303/2013 i okvirni popis partnera i sažetak aktivnosti poduzetih da se te partnere uključi u odlučivanje i izradu samog sporazuma. Državama članicama ostavljeno je na volju da li će one i u kojoj mjeri uključiti partnere u procese donošenja javnih politika što je predstavljalo određeni problem u pogledu primjene načela partnerstva u različitim državama članicama.²⁴ Istraživanje Vijeća europskih općina i regija u kojem je sudjelovalo 18 zemalja EU-a ukazalo je na različitu primjenu načela partnerstva pri donošenju strateških dokumenata, pri čemu su samo 4 zemlje u potpunosti poštivale odredbe Europskog kodeksa ponašanja za partnerstvo.²⁵

Pri procjeni sporazuma u partnerstvu Komisija utvrđuje njegovu usklađenost s Uredbom br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, a ukoliko utvrdi nepravilnosti o tome obavještava državu članicu u roku od tri mjeseca od predaje sporazuma. Kod procjene se, osim usklađenosti s Uredbom procjenjuje i nacionalni plan reformi države članice te preporuke donesene o članici od strane Vijeća i same Komisije u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije. Država članica dužna je Komisiji podnijeti sve dodatne informacije i, ako je potrebno, revidirati

²² Đulabić, Vedran, Lokalna i regionalna samouprava i korištenje sredstava iz fondova EU, u: Zbornik radova Pametna lokalna samouprava, str. 25-37., Novalja-Split-Zagreb: Udruga gradova i Grad Novalja, 2017.

²³ Operativni program "Konkurentnost i kohezija", op. cit. (bilj. 18)

²⁴ Đulabić, Vedran, op. cit. (bilj. 22)

²⁵ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 240/2014 od 7. siječnja 2014. o Europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru Europskih strukturnih i investicijskih fondova, Službeni list Europske unije (L 74/1)

sporazum. Izvješće o ishodu pregovora koji se odnose na sporazume o partnerstvu moralo se donijeti najkasnije do 31. prosinca 2015. za svaku državu članicu te se istodobno podnosilo na pregled Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

3.2. Europski fond za regionalni razvoj u razdoblje od 2014. do 2020. u Hrvatskoj

Republika Hrvatska, isto kao i ostale članice, sklopila je s Europskom komisijom sporazum o partnerstvu za povlačenje sredstava iz ESI fondova za razdoblje 2014.-2020. Samo kroz operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Hrvatska je imala na raspolaganju 6,863 milijarde eura, od čega je kroz Europski fond za regionalni razvoj bilo dostupno 4,7 milijarde eura.²⁶ Načela, strateško planiranje i zakonodavni okvir regionalnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. detaljnije su uređeni Zakonom o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Zakonom o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020. (NN 92/14).

Sredstva Europskog fonda za regionalni razvoj u Republici Hrvatskoj koriste se na temelju sljedećih programa: program kojima se podržava cilj “Ulaganje za rast i radna mjesta”, Operativni program “Konkurentnost i kohezija” te programi kojima se podržava cilj “Europska teritorijalna suradnja”. U programe kojima se podržava cilj „Europska teritorijalna suradnja” uključeni su i programi u okviru vanjskih financijskih instrumenata Unije koji obuhvaćaju IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna gora, IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Srbija, Program prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska, Program prekogranične suradnje Slovenija-Hrvatska te Program prekogranične suradnje Italija-Hrvatska. Uz programe prekogranične suradnje gore navedeni cilj podupiru i programi transnacionalne suradnje Središnja Europa, Mediteran i Dunav, Jadransko-Jonski program transnacionalne suradnje, a isto tako i Programi međuregionalne suradnje INTERREG EUROPE, Programi međuregionalne suradnje INTERACT, program međuregionalne suradnje URBACT te program prekogranične suradnje ESPON.

²⁶ Europski strukturni i investicijski fondovi, ESI fondovi 2014.-2020., Operativni program “Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.”, <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/op-konkurentnost-i-kohezija/>, pristup: 25. svibnja 2022.

Institucionalni okvir iz članka 4. Zakona o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020. za EFRR obuhvaća: Koordinacijsko tijelo, tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa “Konkurentnost i kohezija”, tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa “Učinkoviti ljudski potencijali”, tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa “IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora” i “IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija”, tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa “Program prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska”, “Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska”, “Program prekogranične suradnje Italija – Hrvatska”, “Program transnacionalne suradnje Središnja Europa”, “Program transnacionalne suradnje Mediteran”, “Program transnacionalne suradnje Dunav”, “Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje”, “Program međuregionalne suradnje INTERREG EUROPE”, “Program međuregionalne suradnje INTERACT”, “Program međuregionalne suradnje URBACT” te “Program međuregionalne suradnje ESPON” te Neovisno revizijsko tijelo.²⁷

Kao koordinacijsko tijelo određeno je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU i njegove dužnosti su povezane s osiguravanjem primjene općih načela ESI fondova, ostvarivanjem ciljeva politike fondova, utvrđivanju uloge partnera pri provedbi i vrednovanju, osigurava razmjenu informacija među tijelima putem Informacijsko-komunikacijske tehnologije, organizira i provodi edukaciju vezanu za upravljanje i korištenje ESI fondovima za tijela na svim razinama vlasti te obavlja druge poslove određene Zakonom o regionalnom razvoju. Koordinacijsko tijelo moralo je osnovati Nacionalni koordinacijski odbor u roku od trideset dana od stupanja na snagu Zakona o regionalnom razvoju te odrediti osobu koja će mu predsjedavati. Nacionalni koordinacijski odbor sastavljen je od predstavnika tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima koje sudjeluju u provedbi programa i zaduženo je za opću koordinaciju i praćenje provedbe ESI fondova. U sustavima upravljanja i kontrole za operativni program “Konkurentnost i kohezija” uspostavlja se upravljačko tijelo, Tijelo za reviziju i Tijelo za ovjeravanje, a osim tih tijela, unutar sustava upravljanja i kontrole za IPA programe prekogranične suradnje utvrđuje se i Tijelo za kontrolu. Nadalje, unutar sustava upravljanja i kontrole za programe prekogranične suradnje s drugim državama članicama, programe transnacionalne suradnje i međuregionalne suradnje financirane iz Europskog fonda

²⁷ Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020., NN br. 92/14.

za regionalni razvoj utvrđuju se Nacionalno tijelo, Nacionalno tijelo za reviziju i Tijelo za kontrolu, a u programima u kojima je Hrvatska preuzela upravljačke ovlasti gore navedenim tijelima se dodaju Upravljačko tijelo, Tijelo za reviziju i Tijelo za ovjeravanje.

Dužnosti tijela određenih u pojedinim sustavima upravljanja i kontrole uredila je Vlada Republike Hrvatske uredbom koju je bila obvezna donijeti u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu Zakona o regionalnom razvoju.²⁸ Zadnje tijelo institucionalnog okvira je Neovisno revizijsko tijelo čije su ovlasti uređene člankom 127. Uredbe 1303/2013. Zadaće Neovisnog revizijskog tijela u sustavima upravljanja i kontrole za operativni program “Konkurentnost i kohezija” te za IPA programe prekogranične suradnje izvršava pravna osoba s javnim ovlastima zadužena za reviziju provedbe programa Europske unije.

3.2.1 Regionalni razvoj na nacionalnoj, područnoj i lokalnoj razini u razdoblju od 2014. do 2020.

Politika regionalnog razvoja temelji se na uzajamnoj solidarnosti građana Republike Hrvatske i suradnje javnog, privatnog i civilnog sektora, a planski dokumenti donose se savjetovanjem s odgovarajućim partnerskim vijećem. Nadalje, donošenjem i provedbom višegodišnjih planskih dokumenata ostvaruje se strateško planiranje regionalnog razvoja koji se financira iz različitih izvora. S tim odredbama Republika Hrvatska ispunila je temeljne zahtjeve Europske unije o načinu donošenja sporazuma o partnerstvu propisanih Uredbom 1303/2013. Planski dokumenti regionalnog razvoja u Hrvatskoj donose za razdoblje od sedam godina u skladu s Kohezijskom planom Europske unije, a sastoje se od Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, županijske razvojne strategije, odnosno razvojne strategije grada Zagreba te strategija razvoja urbanog područja. Glavna ideja razvoja različitih samoupravnih jedinica je povećanje njihovog apsorpcijskog kapaciteta, a jedinice regionalne i lokalne samouprave javljaju se kao krajnji korisnici EU fondova. Prema Đulabiću, apsorpcijski kapacitet treba doprinijeti uspješnom korištenju dostupnih sredstava kako bi se postigli najveći razvojni efekti koji će dovesti do povećanja zaposlenja, boljih uvjeta života i povećanoj konkurentnosti nekog područja.²⁹ U kontekstu hrvatskih samoupravnih jedinica problem se javlja postojanjem velikih razlika između jedinica istog ili sličnog djelokruga te iste razine upravljanja.

²⁸ Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja europskog socijalnog fonda, europskog fonda za regionalni razvoj i kohezijskog fonda, u vezi s ciljem “ulaganje za rast i radna mjesta”, NN br. 107/2014.

²⁹ Đulabić, Vedran, op. cit. (bilj. 22)

Strategiju regionalnog razvoja Republike Hrvatske donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Njome se detaljnije određuju ciljevi regionalnog razvoja Hrvatske i način njihova ostvarenja te se pobliže uređuju odnosi različitih dionika zaduženih za provedbu politike regionalnog razvoja. Nositelj izrade same strategije i politike regionalnog razvoja je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije te se ona provodi donošenjem višegodišnjih programa kojima se detaljno utvrđuju aktivnosti koje je potrebno poduzeti za ostvarenje ciljeva definiranih strategijom, financijski izvori, odgovorna tijela, pokazatelji uspješnosti i ostali elementi ključni za provedbu, praćenje i vrednovanje programa strategije. Temeljem načela partnerstva određenog u Uredbi 1303/2013, a s ciljem osiguravanja aktivnog doprinosa jedinica lokalne i regionalna samouprave te znanstvene i stručne zajednice osniva se Vijeće za regionalni razvoj. Vijeće čine: predstavnici ministarstva nadležnog za regionalni razvoj, predstavnici ministra nadležnog za prostorno uređenje, predstavnici jedinice područne samouprave, predstavnici regionalnih koordinatora, predstavnici jedinica lokalne samouprave, član odbora Hrvatskog sabora za regionalni razvoj, predstavnici znanstvene i stručne zajednice i predstavnici ministarstava te ostalih javnopravnih tijela od posebne važnosti za regionalni razvoj. Članove vijeća na prijedlog ministra nadležnog za regionalni razvoj imenuje Vlada Republike Hrvatske. Vijeće se sastaje po potrebi, a minimalno dva puta godišnje.³⁰ Vijeće je zaduženo za praćenje stanja i trendova u regionalnom razvoju Hrvatske, davanje smjernica s ciljem ravnomjernog regionalnog razvoja svih dijelova Hrvatske, razmatranje nacionalnih dokumenata, ključnih programa i mjera za poticanje regionalnog razvoja te razmatrati učinke mjera koje su u nadležnosti drugih državnih tijela.

Za vrijeme početka programskog razdoblja 2014.-2020., Hrvatska je bila podijeljena na dvije statističke regije, kontinentalnu i jadransku Hrvatsku. Kontinentalna Hrvatska zauzimala je područje 13 županija i grada Zagreb dok je jadranska Hrvatska zauzimala ostalih 7 županija.

³¹U skladu s tom podjelom, Vlada Republike Hrvatske osniva Partnerska vijeća statističkih regija na temelju načela partnerstva i suradnje kako bi se različiti sudionici određene regije usuglasili o najboljoj politici napretka i razvoja za tu regiju utvrđivanjem prioriteta i predlaganjem strateških projekata. Partnersko vijeće statističke regije može imati i svoje podvijeće koje, na vlastitu inicijativu, osnivaju najmanje tri županije koje spadaju pod istu statističku regiju. Partnersko vijeće statističke regije sastoji se od predstavnika tijela državne uprave, regionalna i lokalne samouprave, regionalnih koordinatora, gospodarskih subjekata,

³⁰ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, NN br. 147/14, 123/17, 118/18.

³¹ Za više informacija vidi: Sanja Bošnjak, Edita Tolušić, NUTS II. regije kao dio kohezijske politike, *Praktični menadžment: stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta*, god. 2010., vol. 3. br. 2, 2012., str. 81.

znanstvene zajednice, socijalnih partnera te organizacija civilnog društva. Osim Partnerskog vijeća moguće je osnovati, za područje najmanje tri područne jedinice, razvojni sporazum. Razvojni sporazum sklapaju Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU te jedinice područne samouprave na temelju planskih dokumenata regionalnog razvoja. Razvojni sporazum može se proširiti na način da mu se pridruže druga državna i javnopravna tijela, a kao uvjet pridruženja uzima se mogućnost znatnijeg doprinosa regionalnom razvoju za područje za koje je Razvojni sporazum sklopljen. Razvojnim sporazumom se usuglašavaju prioriteti razvoja državne i regionalna razine te se osiguravaju strateški projekti koji pridonose razvoju područja na kojem sporazum djeluje.

Člankom 13. Zakona o regionalnom razvoju definirana je županijska razvojna strategija kao temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje jedinice područne (regionalne) samouprave s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja.³² Sukladno načelu partnerstva i suradnje županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne samouprave uz prethodno pribavljeno mišljenje partnerskog vijeća. Posebna briga pri sastavljanju strategije mora se voditi o tome da svi djelovi županije budu obuhvaćeni planom razvoja. Nastavno na županijsku razvojnu strategiju, dvije ili više jedinica regionalne samouprave mogu donijeti zajedničku strategiju pod istim uvjetima što isključuje donošenje pojedinačne strategije za svaku županiju. Za izradu samih strategija te njihovo provođenje i vrednovanje ministarstvo će izraditi smjernice.

Kao što je već spomenuto, jedinica područne samouprave je nositelj planiranja regionalnog razvoja za svoje područje te je pri planiranju dužna surađivati s jedinicama lokalne samouprave sa svog područja, a po potrebi i s drugim područnim jedinicama. Kako bi regionalni razvoj područnih jedinica tekao što efikasnije i ekonomičnije područna samoupravna jedinica osniva regionalnog koordinatora, razvojnu agenciju koja djeluje kao javna ustanova ili trgovačko društvo. Osim jedinice područne samouprave, veliki gradovi, odnosno gradovi sjedišta županija mogu sudjelovati u vlasničkoj strukturi regionalnog koordinatora kao suvlasnici ili suosnivači te su dužni zajedno s jedinicom područne samouprave osiguravati dovoljna financijska sredstva i druge potrepštine za njegovo učinkovito i kvalitetno djelovanje. Regionalni koordinatori izrađuju županijske razvojne strategije i druge strateške dokumente na području županije te ih usklađuju s višim dokumentima, koordiniraju izradu akcijskih planova, izradu i provedbu planova urbanog razvoja, poslove poticanja regionalne konkurentnosti, sudjeluju u pripremi i

³² Zakon o regionalnom razvoju, op.cit. (bilj. 30)

provedbi razvojnih projekata jedinica lokalne samouprave, sudjeluju u radu partnerstva županije, Partnerskog vijeća statističke regije i partnerskog vijeća urbanog područja te obavljaju druge poslove od općeg gospodarskog interesa za jedinicu područne samouprave u skladu s Zakonom o regionalnom razvoju.³³

Ipak, da bi regionalni koordinator mogao obavljati gore navedene poslove, prvo se mora utvrditi da li je on sposoban snositi te odgovornosti i obveze. Ta sposobnost se utvrđuje postupkom akreditacije regionalnog koordinatora koji se pokreće na njegov zahtjev. Da bi se mogao akreditirati regionalni koordinator mora ispunjavati određene uvijete koji su propisani Pravilnikom o provedbi postupka akreditacije regionalnih koordinatora³⁴ kojeg donosi ministar nadležan za regionalni razvoj. Kriteriji iz Pravilnika o provedbi postupka akreditacije odnose se na: broj zaposlenih i plan zapošljavanja, registar i plan edukacija, uvid u dužnost i poslove regionalnih koordinatora te sustav upravljanja osjetljivim radnim mjestima, plan upravljanja mogućnostima postojanja sukoba interesa, postojanje formalne uspostave sustava odgovornosti, nadležnosti, prenesenih ovlasti i svih nužnih povezanih ovlasti za zadatke i unutarnja mjesta u ustroju, objektivno određivanje visine i iznosa sredstava i njihove dodjele u odnosu na ciljeve [...] ³⁵ Na temelju gore navedenih kriterija povjerenstvo, kojeg imenuje Ministar, ocjenjuje postojanje pretpostavki za akreditaciju te procjenu sposobnosti predaje Ministru uz obrazloženje. Ministarstvo u narednih 60 dana donosi odluku o utvrđivanju statusa regionalnog koordinatora. Ako je odluka pozitivna vrijedi za razdoblje koliko i strategijski plan Europske unije (u konkretnom slučaju vrijedio bi 7 godina, pod uvjetom da je status potvrđen prve godine razdoblja). Ukoliko je odluka negativna, novi zahtjev za utvrđivanjem statusa regionalnog koordinatora ne može se pokrenuti za istu agenciju u roku od jedne godine od dana donošenja odluke. Isto kao i za statističku regiju, za područje županije također se osniva Partnersko vijeće, odnosno županijsko partnerstvo. Osniva ga jedinica područne samouprave na načelima partnerstva i suradnje. U skladu s tim načelima, jedinica područne samouprave mora voditi brigu o ravnomjernoj zastupljenosti svih dionika regionalnog razvoja županije, te ravnomjernoj zastupljenosti interesa građana iz svih dijelova njene nadležnosti. Veliki gradovi i gradovi sjedišta županija imaju svoje članove u županijskom partnerstvu. Glavni cilj županijskog partnerskog vijeća je zastupanje interesa područne jedinice kroz predlaganje strateških projekata korisnih za njezin ekonomski i socijalni održivi razvoj te sudjelovanje u donošenju županijske razvojne strategije.

³³ Zakon o regionalnom razvoju, op. cit. (bilj. 30).

³⁴ Pravilnik o provedbi postupka akreditacije regionalnih koordinatora, Narodne Novine br. 147/14, 123/17

³⁵ Zakon o regionalnom razvoju, op.cit. (bilj. 30)

Na najnižoj razini upravljanja, u okviru regionalnog razvoja za razdoblje 2014-2020. nalazimo tzv. urbana područja. Urbana područja u pravilu nisu izjednačena s jedinicama lokalne samouprave, već više općina i/ili manjih gradova čine jedno urbano područje. U skladu s time urbana područja dijele se na urbane aglomeracije, veća urbana područja i manja urbana područja. Urbane aglomeracije okupljene su oko 4 najveća grada u Republici Hrvatskoj koji su im ujedno i sjedište, a to su: Zagreb, Split, Rijeka i Osijek. Većim urbanim područjem smatraju se gradovi koji imaju više od 35.000 i ne spadaju pod ni jednu od aglomeracija, a manja urbana područja su gradovi koji imaju manje od 35.000 stanovnika, ali čija središnja naselja imaju minimalno 10.000 stanovnika i/ili su sjedišta županija. Prijedlog za formiranje urbane aglomeracije podnosi grad koji bi bio sjedište te aglomeracije ministru nadležnom za regionalni razvoj, ali prije donošenja konačne odluke ministar mora pribaviti mišljenje svih jedinica lokalne samouprave koje bi bile uključene u aglomeraciju kao i mišljenje ministra nadležnog za prostorno uređenje. U skladu s Zakonom o regionalnom razvoju, ako dva ili više urbana područja neposredno graniče smatraju se jedinstvenim urbanim područjem.

Na temelju smjernica ministarstva i na načelima partnerstva i suradnje, grad koji je sjedište urbane aglomeracije izrađuje strategiju razvoja urbanog područja. U slučaju jedinstvenog upravno područja, nositelj izrade strategije urbanog razvoja je ona jedinica lokalne samouprave koja je po posljednjem popisu stanovništva imala najveći broj stanovnika. Strategiju razvoja urbanog područja donosi ono tijelo koje je bilo nositelj izrade, ali za donošenje same strategije potrebno je pribaviti mišljenje svih jedinica lokalne samouprave s tog urbanog područja te mišljenje Partnerskog vijeća za urbano područje. Partnersko vijeće za urbano područje osniva se radi suradnje pri donošenju strategije razvojnog plana za urbano područje, određivanja ciljeva urbanog razvoja te predlaganja strateških projekata za realizaciju tih ciljeva. Ono se također osniva na temelju načela partnerstva i suradnje, ali i brige o zastupljenosti svih aktera iz različitih dijelova urbanog područja. Nositelj izrade strateškog plana za urbano područje inicira i osnivanje partnerskog vijeća koji za partnersko vijeće obavlja sve stručne i administrativne poslove. Jedinice lokalne samouprave koje ulaze u sastavu urbanog područja imaju pravo na zastupljenost u partnerskom vijeću.

Radi promicanja lokalnog razvoja, povećanja efikasnosti i ekonomičnosti urbane strategije te bolje koordinacije među jedinicama lokalne samouprave, osnivaju se lokalne razvojne agencije, odnosno grupe koje djeluju kao javne ustanove ili trgovačka društva. Ukoliko na području lokalne jedinice postoji lokalna akcijska grupa, koordinacija i poticanje razvoja provodi se putem tih grupa. Lokalne akcijske agencije koordiniraju izradu i provedbu svih strateških dokumenata i akcijskih planova koje se tiču njihove lokalne jedinice, prate provedbu strategije

razvoja lokalne jedinice, sudjeluju u izradi strateških i razvojnih projekata na razini statističke regije, surađuju s drugim lokalnim akcijskim agencijama i regionalnim koordinatorima, sudjeluju u provedbi programa Ministarstva nadležnog za regionalni razvoj te obavljaju druge poslove od općeg gospodarskog interesa za jedinicu lokalne samouprave. Ukratko, lokalne akcijske grupe možemo usporediti s regionalnim koordinatorima na područnoj razini upravljanja, pa ih iz tog razloga ministarstvo vodi i evidentira na jednak način, u posebnim upisnicima za regionalne koordinate i lokalne akcijske grupe, odnosno agencije.

4. Višegodišnji financijskih okvir i Kohezijska politika za razdoblje od 2021. do 2027.

U trenutku pisanja ovog rada Europska unija i njene države članice nalaze se na početku novog financijskog programa koji je započeo 2021. godine. Dogovor za novo programsko razdoblje konačno je postignut u lipnju 2021. godine nakon što je kriza uzrokovana koronavirusom bacila sve ostale svjetske i europske probleme i obveze u drugi plan. Novim višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) za razdoblje 2021.-2027. Europska unija je osigurala članicama nešto više od 1 074 milijarde eura. Uz Višegodišnji financijski okvir EU je uvela i novinu u obliku programa EU sljedeće generacije (Next Generation EU; NGEU) koji je fokusiran na oporavak država i njihovih građana od posljedica koronavirusa pomoću proračuna od 390 milijardi eura.³⁶ Navedena sredstva bit će usmjerena u različite fondove kojih je nešto više nego u okviru prethodnog plana. Uz, tako reći, standardne fondove, Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond plus te Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu pojavljuju se i novi fondovi kao što su Fond za pravednu tranziciju, Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Fond za integralno upravljanje granicama. Zakonodavni okvir uređen je krovnom uredbom te sektorskim uredbama za svaki pojedini fond. Krovna uredba je Uredba o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike³⁷ kojom su uređeni ciljevi kohezijske politike

³⁶ Europski parlament, EU na djelu, financiranje, višegodišnji financijskih okvir,

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/29/visegodisnji-financijski-okvir>, pristup: 27. svibnja 2022.

³⁷ Uredba 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike, Službene list Europske unije (L 231/159)

i fondova, opće odredbe o fondovima, priprema i podnošenje sporazuma o partnerstvu, praćenje i evaluacija, upravljanje i kontrola te sve ostale bitne funkcije i obveze.

Temelji zakonodavnog okvira za razdoblje 2021.-2027. nisu se promijenili u odnosu na uredbu kojom je bilo uređeno prethodno razdoblje pa tako se kohezijski fondovi, pod koje spada i EFRR koriste za daljnje jačanje europske ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Novina koju novi financijskih okvir donosi u pogledu regionalnog razvoja i suradnje je usmjerenost na klimatske ciljne vrijednosti i mehanizam za prilagodbu klimatskim promjenama koja su detaljnije uređena člankom 6. Uredbe 2021/1060.³⁸ U skladu s gore navedenim ciljevi Europske unije koje se nastoji ostvariti kroz ESI fondove u razdoblje 2021.-2027. ne odstupaju daleko od tematskih ciljeva definiranih prethodnom uredbom, odnosno prethodnim financijskim okvirom, a oni su: konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalna povezanosti u području IKT-a (cilj politike 1), zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprječavanje rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti (cilj politike 2), povezaniya Europa jačanjem mobilnosti (cilj politike 3), uključivija Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom europskog stupa socijalnih prava (cilj politike 4) te Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa (cilj politike 5).³⁹

Sredstva proračuna, koja se koriste kroz ESI fondove, izvršavaju Europska komisija i države članice u skladu s odredbama o podijeljenom upravljanju. Podijeljeno upravljanje proračunskim sredstvima detaljno je uređeno člankom 63. Financijske uredbe Europske unije⁴⁰ kojom je određeno da Komisija prenosi zadaće koje se odnose na izvršavanje proračuna na državu članicu, ako Komisija izvršava proračun podijeljenim upravljanjem, a samo izvršavanje proračuna, bez obzira da li ga izvršava Komisija ili država članica, mora biti u skladu s načelima financijskog upravljanja, nediskriminacije i transparentnosti. Nadalje, tijekom provedbe fondova, država članice i Komisija moraju osigurati poštivanje temeljnih prava u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima te su dužne poduzimati sve raspoložive radnje

³⁸ ibid.

³⁹ ibid.

⁴⁰ Uredba 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.

kako bi spriječile svaku diskriminaciju na temelju roda, spola, jezika, vjeroispovijesti, seksualne orijentacije, rase ili etničke pripadnosti i ostalih temelja diskriminacije utvrđenih Poveljom o temeljnim pravima EU⁴¹. Isto tako, ciljevi fondova ostvaruju se u skladu s odredbama o promicanju održivog razvoja te poštivanja pravne stečevine Europske unije u području okoliša. Tim odredbama Uredbe 2021/1060 o zabrani diskriminacije, održivom razvoju te zaštiti okoliša osigurava se skrb država članica o tzv. horizontalnim načelima Europske unije što spada u temeljne zahtjeve provedbe projekata koji su sufinancirani sredstvima ESI fondova.

Kao i u prošlom financijskom razdoblju, sredstva ESI fondova države članice koriste sklapanjem partnerskog sporazuma s Europskom unijom pri čemu moraju voditi računa o poštivanju načela višerazinskog upravljanja. To znači da tijela nadležna za izradu sporazuma o partnerstvu moraju u proces izrade uključiti različite partnere iz određenih dijelova društva i razina upravljanja, a sve u skladu s institucionalnim i pravnim okvirom država članice. Minimalni zahtjev načela višerazinskog upravljanja u kontekstu izrade sporazuma o partnerstvu nalaže uključivanje najmanje javnih tijela na regionalnoj i lokalnoj, odnosno gradskoj razini te druga javna tijela, različite gospodarske i socijalne partnere, tijela predstavnike civilnog društva (partneri u području zaštite okoliša, nevladine organizacije koja se bave promicanjem socijalne uključenosti, ravnopravnosti spolova, nediskriminacije itd.) te po potrebi istraživačke organizacije i sveučilišta. Pridonoseći izradi sporazuma na sebi svojstven način organizacijama civilnog društva dodjeljuje se određeni dio sredstava dobivenih od ESI fondova u državi članici kako bi se ojačali administrativni kapaciteti tih partnera. Detaljno sudjelovanje i obveza uključivanja partnera uređena je Uredbom Europske komisije 240/2014 o Europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo⁴² u skladu s kojim se sastavlja Sporazum o partnerstvu. Svaka država članica priprema Sporazum kako bi utvrdila strategiju pripreme programa te mehanizme za učinkovitu i ekonomičnu upotrebu ESI fondova u razdoblje od 01. siječnja 2021. godine do 31. prosinca 2027. godine. On je strateški dokument, sažet te ne bi trebao sadržavati više od 35 stranica osim na vlastitu inicijativu država članice. Da bi Sporazum o partnerstvu bio prihvaćen Komisija mora ocijeniti njegovu usklađenost s Uredbom 2021/1060 te s pojedinačnim Uredbama za svaki pojedini fond, a osobito se uzima u obzir način na koji država članica pristupa rješavanju njenih relevantnih problema određenih u obliku preporuka od Europske

⁴¹ Povelja Europske unije o temeljnim pravima (2016/C 202/2), Službeni list Europske unije (C202/389)

⁴² Delegirana uredba Komisije (EU) br. 240/2014., op. cit. (bilj. 25)

unije kao i njezin nacionalni energetska i klimatskih plan te Europski stup socijalnih prava.⁴³ Komisija ima rok od tri mjeseca od dana predaje Sporazuma država članice u kojem mora iznijeti opažanja na dotični sporazum te ga na temelju tih opažanja država članica preispituje i doraduje. Ako je, nakon ispravaka, Komisija zadovoljna sadržajem sporazuma donosi provedbeni akt kojim odobrava Sporazum država članice. To odobrenje se ne smije donijeti kasnije od četiri mjeseca od kada je država članica prvi puta podnijela Sporazum o partnerstvu Komisiji na razmatranje. Sredinom programskog razdoblja država članice preispituju sve programe u okviru Sporazuma o partnerstvu koji uzimaju potporu iz Europskog fonda za regionalna razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda te Fonda za pravednu tranziciju na temelju novih relevantnih preporuka donesenih u 2024. godini, napretka u provedbi nacionalnog energetskog i klimatskog plana, napretka u provedbi načela Europskog stupa socijalnih prava, socioekonomsku poziciju država te ostalih elemenata određenih Uredbom 2021/1060.⁴⁴ Izmijenjeni sporazum država može podnijeti do 31. ožujka 2025. godine Komisiji koja kao i kod prvog predavanja Sporazuma mora, u roku od tri mjeseca donijeti zapažanja. Na temelju opažanja država članica preispituje i popravljajući Sporazum, a kod izmjene Komisija ima rok od šest mjeseci za konačno odobrenje Izmijenjenog Sporazuma. Kako bi Europska unija i država članice mogle imati uvid u razinu napretka uzrokovanu korištenjem sredstava ESI fondova uspostavlja se Okvir uspješnosti za svaku državu članicu. Njime se omogućuje praćenje stvarnog napretka ostvarenog kroz različite programe, a isto tako i izvješćivanje o uspješnosti samog programa za vrijeme njegova provođenja. Okvir uspješnosti sastoji se od različitih pokazatelja uspješnosti i rezultata povezanih sa specifičnim ciljevima fondova, prioriteta koji se trebaju ostvariti do kraja 2024. godine te ciljnih vrijednosti koje se trebaju ostvariti do 2029. godine. Za uspostavljanje Okvira uspješnosti država članica sastavlja specifičnu metodologiju koju je dužna staviti na raspolaganju Komisiji ukoliko ona to zatraži.

⁴³ Europska komisija, strategija, prioriteta 2019.-2024., gospodarstvo u interesu građana, radna mjesta, rast i ulaganje, Europski stup socijalnih prava, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hr#, pristup: 27. svibnja 2022.

⁴⁴ Uredba 2021/1060, op. cit. (bilj. 37)

4.1. Europski fond za regionalni razvoj u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira i Kohezijske politike za razdoblje od 2021. do 2027.

Europski fond za regionalna razvoj pojavljuje se kao jedan od glavnih pet ESI fondova u okviru financijskog plana za razdoblje 2021.-2027. Isto kao i u prethodnom razdoblju, EFRR upravlja najvećim dijelom sredstava EU usmjerenih kroz fondove te se nije mnogo promijenio uspoređujući ga s razdobljem 2014.-2020. Glavna smjernica fonda je pružanje financijskih sredstava javnim i privatnim tijelima u svim područjima Europske unije kako bi se smanjili teritorijalne, socijalne i gospodarske nejednakosti kako na nacionalnoj razini tako i na razini pojedinih regija Europskog kontinenta gdje do izražaja dolazi međudržavna suradnja. Ulaganja koja podupire EFRR odnose se na povećanje konkurentnosti kroz inovacije i pružanje pomoći i potpore malim i srednjim poduzećima, većoj i boljoj digitalizaciji što dovodi do veće povezanosti među različitim akterima u javnoj i privatnoj sferi, povećanju socijalne uključenosti kroz uključivo zapošljavanje i obrazovanje, djelotvorno razvijanje vještina, još veću blizinu građanima kroz podupiranje lokalnog i održivog urbanog razvoja te usmjerenosti zelenoj politici koja je jedna od glavnih okosnica cijelog financijskog okvira za tekuće razdoblje. Posvećenost zelenim idejama temeljna je razlikovna točka Europskog fonda za regionalni razvoj u prijašnjem razdoblju i sadašnjem što se očituje kroz fokus na projekte vezane uz obnovljive izvore energije, zaštitu okoliša i smanjenja razine ugljika.

Zakonodavni okvir kojim su uređene temeljne zadaće, ciljevi i način korištenja EFRR daju nam Uredbe Europske unije 2021/1060 kojom su uređene zajedničke odredbe koje vrijede za sve ESI fondove i 2021/1058 koja je sektorska uredba za Europski fond za regionalni razvoj. Pod prethodnim naslovom smo se bavili zajedničkim odredbama koje vrijede za sve ESI fondove pa tako i za EFRR, a u ovom dijelu rada fokusirati ćemo se na odredbe Uredbe 2021/1058 u Europskom fondu za regionalna razvoj.

Uredbom 2021/1058 određeni su specifični ciljevi za koje se pruža potpora iz Europskog fonda za regionalna razvoj. Ti ciljevi moraju biti usklađeni s ciljevima politika određenih Uredbom 2021/1060 koji su navedeni u prethodnom djelu rada i podijeljeni na ciljeve politika od jedan do pet. U tom smislu ciljevi politike 1. ostvaruju se razvojem i jačanjem istraživačkih i inovacijskih kapaciteta primjenom naprednih tehnologija, korištenjem digitalizacijskih prednosti za građane, poduzeća i civilni sektor, jačanjem održivog rasta i konkurentnosti malih

i srednjih poduzeća kroz potpore za otvaranje novih radnih mjesta, razvojem vještina za pametnu specijalizaciju i industrijsku tranziciju te jačanjem digitalne povezanosti u privatnoj i javnoj sferi. Ciljevi politike 2. realiziraju se kroz promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisije stakleničkih plinova, promicanje uporabe obnovljivih izvora energije te razvojem pametnih energetske sustava, prilagodbom klimatskim promjenama i sprječavanjem rizika od katastrofa, održivim upravljanjem vodama, jačanjem zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, prelaskom na gospodarstva s nultom stopom emisija ugljika te promicanjem prijelaza na kružno i resurno učinkovito gospodarstva općenito. Nadalje, ciljevi politike 3. osiguravaju se razvojem pametne, sigurne i održive mreže prilagodljive na klimatske promjene i jačanjem intermodalne, održive, nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti. Ciljevi politike 4. ostvaruju se unaprjeđenjem djelotvornosti i uključenosti tržišta rada zajedno s kvalitetnijim zapošljavanjem kroz razvoj socijalne infrastrukture, jednakim pristupom uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja i osposobljavanja, socioekonomskim uključivanjem rubnih zajednica, kućanstava s nižim dohotkom, skupina u nepovoljnijem položaju te socioekonomskim uključivanjem građana trećih zemalja, jednakim pristupom zdravstvenoj skrbi i poticanjem otpornosti zdravstvenog sustava te jačanjem uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju. Posljednji cilj, cilj politike 5. osigurava se kroz integrirani i održivi gospodarski i društveni razvoj u području okoliša, kulture, prirodne baštine itd., a isto tako i poticanjem društvenog i gospodarskog lokalnog razvoja.⁴⁵ U okviru gore navedenih ciljeva postoji mogućnost podupiranja aktivnosti cilja “Ulaganje za radna mjesta i rast”. Uvjeti da se ostvaruju ti ciljevi jesu poboljšavanje kapaciteta programskih tijela, kapaciteta sektorskih ili teritorijalnih aktera te poboljšanje suradnje s partnerima u državi članici i izvan nje.

Države članice predajom sporazuma o partnerstvu odabiru usklađenost s tematskom koncentracijom na nacionalnoj razini ili razini kategorije regija. Kada se određena država odluči za način usklađenosti on se primjenjuje za cijelo programsko razdoblje i na ukupna sredstva Europskog fonda za regionalni razvoj dodijeljena državi. Ako se država odluči za tematsku koncentraciju na nacionalnoj razini razvrstava se u jednu od tri skupine u skladu sa svojim BNP-om. Ako država članica ima omjer BNP-a na razini od 100% ili više od 100% prosjeka Europske unije spada u skupinu 1. Ako država članica ima omjer BNP-a manji od 100%, ali veći od 75% prosjeka EU spada u skupinu 2. U treću skupinu država članica spada ako joj je

⁴⁵ Uredba 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu, Službeni list Europske unije (L-231/60)

omjer BNP-a manji od 75% prosjeka EU.⁴⁶ Regije država članica iz najudaljenijih dijelova Europske unije u okviru programa financiranih iz cilja “Ulaganje za radna mjesta i razvoj” automatski se svrstavaju u treću skupinu. Ukoliko se država članica odluči za tematsku koncentraciju na razini kategorija regija, te regije se razvrstavaju također u tri skupine u skladu s člankom 108. Uredbe 2021/1060 a to su razvijene regije, tranzicijske regije i slabije razvijene regije. Ako je BNP po stanovniku u određenoj regiji manji od 75% prosjeka Europske unije ta regija spada u slabije razvijene regije. Ako je BNP po stanovniku veći od 75% i manji od 100% prosjeka EU tada regija spada u tranzicijske regije. Ukoliko je BNP po stanovniku određene regije veći od 100% prosjeka EU tada regija spada u razvijene regije.⁴⁷ Europski fond za regionalna razvoja usmjeren je na određena područja u kojima se ostvaruju potpore sredstvima koja su kroz njega usmjerena. Ulaganjem u ta područja, odnosno financiranjem projekata koji su koncentrirani na neko od područja ili više njih neposredno se ostvaruju ciljevi određeni Uredbom 2021/1058 i Uredbom 2021/1060. Da bi projekt dobio potporu iz EFRR-a mora biti usmjeren na ulaganje u infrastrukturu, aktivnosti za industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti, ulaganje u pristup uslugama, opremi i softveru te nematerijalnoj imovini, produktivno ulaganje u mala i srednja poduzeća te na očuvanje i otvaranje novih radnih mjesta, umrežavanje, suradnju, bolju komunikaciju i razmjenu iskustava te informacije i tehničku pomoć.⁴⁸

Osim tih temeljnih područja primjene, sredstva Europskog fonda za regionalna razvoja mogu se usmjeriti na posebne programe međuregionalne integracije. U tim programima ESI fondovi djeluju zajedno kako bi ojačali teritorijalni, ekonomski i socijalni položaj Unije. Posebni programi za koje se državama članicama pruža potpora iz EFRR-a su: integrirani teritorijalni razvoj, potpora za područja u nepovoljnom položaju, održivi urbani razvoj, Europska urbana inicijativa, ulaganja u međuregionalne inovacije i potpora najudaljenijim regijama.⁴⁹ Integrirani teritorijalni razvoj provodi se u okviru ciljeva “ulaganje za radna mjesta i rast” i Interreg. Država članica pruža potporu integriranom teritorijalnom razvoju putem teritorijalnih i lokalnih razvojnih strategija koje se očituju kroz integrirana teritorijalna ulaganja, lokalni razvoj pod vodstvom zajednice te drugim teritorijalnim alatima kojima se pruža potpora. Svaka država članica u sporazumu o partnerstvu utvrđuje pristup rješavanju demografskih poteškoća. Na taj način se jamči posebna pozornost područjima u nepovoljnijem položaju zbog određenih trajnih

⁴⁶ ibid.

⁴⁷ ibid.

⁴⁸ ibid.

⁴⁹ ibid.

prirodnih i geografskih obilježja. Održivi urbani razvoj isprepliće se s ciljevima politike 1. i 2. svojom usmjerenošću na pronalazak rješenja za okolišne i klimatske izazove i iskorištavanjem potencijala digitalnih tehnologija, a posebno svojim fokusom na prelazak na klimatski neutralno gospodarstva do 2050. godine. Teritorijalnim strategijama lokalnog razvoja te lokalnim razvojem pod vodstvom zajednice urbanog područja program održivi urbani razvoj suočava se s ekonomskim, okolišnim, demografskim, socijalnim i klimatskim problemima.

Europsku urbanu inicijativu provodi Europska komisija u okviru izravnog i neizravnog upravljanja. Tom su inicijativom obuhvaćena sva urbana područja Europske unije te se njome podupire europski plan za gradove podupirući lokalna tijela u sudjelovanju u tematskim partnerstvima. Europska urbana inicijativa sastoji se od potpore inovativnom djelovanju i potpore izgradnji kapaciteta i znanja. Komisija, kao nositelj inicijative, dužna je svake dvije godine podnositi izvješće Parlamentu i Vijeću o stanju Europske urbane inicijative. EFRR podupire i ulaganja u međuregionalne inovacije kroz instrument za ulaganje u inovacije kojim se povećava opseg projekata međuregionalnih inovacija. Taj instrument djeluje u dvije sastavnice: financijsku i savjetodavnu potporu za ulaganje u projekte međuregionalne inovacije i financijsku i savjetodavnu potporu za izgradnju kapaciteta. Isto kao i kod Europske urbane inicijative, Europska komisija provodi ulaganja u okviru izravnog i neizravnog upravljanja te joj u radu povezanom s međuregionalnim inovacijama pomaže skupina stručnjaka koja se sastoji od predstavnika država članica, regionalnih i lokalnih tijela, istraživačkih tijela i predstavnika civilnog sektora. Pri provedbi instrumenta Komisija mora osigurati koordinaciju s ostalim programima unije, a osobito s programom “Interreg C”.⁵⁰ Treće zemlje mogu sudjelovati u program u skladu s mehanizmima definiranim Uredbom 2021/695.⁵¹ Najudaljenije regije dobivaju posebna dodatna sredstva koja se koriste za pokriće troškova tih regija zbog njihovih trajnih obilježja koji ograničuju razvoj te za razvoj aktivnosti kojima se financiraju neka od područja primjene EFRR-a u skladu s člankom 5. Uredbe 2021/1058. Isto tako najudaljenije regije mogu dodijeljenim sredstvima pokrivati rashode proizašle iz obavljanja javnih usluga ili izvršavanja obveza iz ugovora u vezi s tim uslugama izvršenima u najudaljenijim regijama.

⁵⁰Za više informacija vidi: Uredba 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja, Službeni list Europske unije (L 231/94)

⁵¹ Za više informacija vidi: Uredba 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013, Službeni list Europske unije (L 170/1)

4.2. Višegodišnji financijski okvir i Kohezijska politika za razdoblje od 2021. do 2027. u Hrvatskoj

Za povlačenje sredstava iz ESI fondova Republika Hrvatska sklapa s Europskom unijom partnerski sporazum te uz njega izrađuje niz programskih dokumenata. Prvi nacrt partnerskog sporazuma poslan je Europskoj komisiji još u lipnju 2021. godine dok su za izradu programskih dokumenata održavani česti sastanci između nadležnog ministarstva i Europske komisije. Za samu izradu programskih dokumenata osnivane su radne skupine sastavljene od članova ministarstava, predstavnika regionalnih i lokalnih tijela, socijalnih partnera, članova znanstvene i akademske zajednice i civilnih udruga. Takav raznoliki sastav radnih skupina potreban je kako bi se ostvarivalo načelo višerazinskog upravljanja koje je potrebno ispuniti pri donošenju programskih dokumenata isto kao i kod sastavljanja partnerskog sporazuma. Svaka radna skupina bila je zadužena za po jedan cilj politike Europske unije definiran u okviru Financijskog razdoblja 2021.-2027. te su zajedno obuhvatile 92 institucije te preko 800 sudionika iz različitih sfera društva.⁵² Predmetni nacrti programskih dokumenata sastavljeni su u skladu s direktivom EU te se više od 50% sredstava alocira za ciljeve Pametnija Europa i Zelena Europa.⁵³ Tim dokumentima ostvaruju se prioriteti Europske unije, ali i prioriteti samih država članica što im je primarni cilj. U okviru Kohezijske politike Republike Hrvatske za razdoblje 2021.-2027. donesena je Odluka o operativnim programima za financijsko razdoblje 2021.-2027.⁵⁴ kojom bi se iz Europskog fonda za regionalni razvoj financirali Operativni program “Konkurentnost i kohezija” (OPKK) i Integrirani teritorijalni program (ITP) te se uz EFRR financiraju i iz Kohezijskog fonda i Fonda za pravednu tranziciju. Osim ta dva programa postoji i Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP) koji se financira iz Europskog socijalnog fonda plus. Zajedno ti programi u Republici Hrvatskoj podupiru cilj Europske unije “Ulaganje za rast i radna mjesta” čije su temeljne sastavnice. S obzirom na temu rada, detaljnije će se izložiti o prva dva operativna programa.

Operativni program “Konkurentnost i kohezija” već je postojao u okviru prošlog financijskog razdoblja te on takoreći nastavlja svoje djelovanje u sličnom tonu kao i prije. Financiran je iz EFRR-a i Kohezijskog fonda, a usmjeren je na sektore i politike koji se nalaze i provode na

⁵² Republika Hrvatska, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, vijesti, <https://razvoj.gov.hr/vijesti/europskoj-komisiji-poslani-prvi-nacrti-sporazuma-o-partnerstvu-opkk-2021-2027-i-ity-2021-2027/4632>, pristup, 27. svibnja 2022.

⁵³ ibid.

⁵⁴ Odluku o operativnim programima vezanim za kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021. - 2027. u Republici Hrvatskoj i tijelima zaduženima za njihovu pripremu donijela je Vlada Republike Hrvatske 5. studenog 2020. godine.

nacionalnoj razini. Korisnici sredstava su tijela čiji je osnivač Republika Hrvatska i druga državna tijela centralne vlasti. Ta tijela sredstvima iz OPKK provode sektorske strategije, donose nacionalne planove te nacionalne programe reformi. Integrirani teritorijalni program je novina u okviru Kohezijske politike. Financiran je iz EFRR-a i KF-a kao i OPKK, ali im se u financiranju pridružuje i novi Fond za pravednu tranziciju. Njime se proširuje mogućnost financiranja lokalnih i regionalnih inicijativa svih dijelova EU u skladu s njihovim potrebama. Glavni fokus ITP-a je ostvarivanje cilja regionalnog rasta i razvoja što je i temeljni cilj Europskog fonda za regionalni razvoj. U okviru cilja politike “Ulaganje za rast i radna mjesta” Europski fond za regionalni razvoj imao je podijeljeno financiranje s Kohezijskim fondom i Fondom za pravednu tranziciju. Financiranje programa kojima se podupire cilj Europske unije “Europska teritorijalna suradnja” proizlazi isključivo iz EFRR-a, a to su programi: IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora, IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija, Program prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska, Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska, Program prekogranične suradnje Italija – Hrvatska, Program transnacionalne suradnje Središnja Europa, Program transnacionalne suradnje Euro – Mediteran, Program transnacionalne suradnje Dunav, Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje, Program međuregionalne suradnje INTERREG EUROPE, Program međuregionalne suradnje INTERACT, Program međuregionalne suradnje URBACT i Program međuregionalne suradnje ESPON.⁵⁵

4.2.1. Institucionalni okvir Republike Hrvatske za korištenje ESI fondova u razdoblju od 2021. do 2027.

Institucionalni okvir za korištenje ESI fondova u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021.-2027. godine uređen je Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj. Institucionalnim okvirom određeno je koordinacijsko tijelo, sustavi upravljanja i kontrole te aktivnosti za jačanje kapaciteta institucionalnog okvira. Koordinacijsko tijelo jednako je za sve ESI fondove, ali kod sustava upravljanja fokusirati ćemo se na one programe koji se djelomično ili u cijelosti financiraju iz EFRR-a. Kao koordinacijsko tijelo određuje se Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. U svom radu koordinacijsko tijelo surađuje s uredom predsjednika Vlade Republike Hrvatske, a sama Vlada RH donosi uredbu kojom se dodatno uređuje način obavljanja dužnosti koordinacijskog tijela i

⁵⁵ Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 116/21

njegova odgovornost.⁵⁶ Koordinacijsko tijelo osigurava usklađenost između fondova Europske unije i njenih drugih izvora, koordinira izradu, izmjene i dopune Sporazuma o partnerstvu i programskih dokumenata poštujući načelo višerazinskog upravljanja te nadzire napredak njihove provedbe, izrađuje i nadzire provedbu strategije vrednovanja, osigurava da se razmjena informacija između tijela u sustavima upravljanja i Europske komisije odvija elektroničkim putem, osigurava zastupljenost Republike Hrvatske u radnim strukturama Komisije i Vijeća EU, prati primjenu općih načela EU fondova, primjenu horizontalnih načela i načela partnerstva u ostvarivanju ciljeva politike provedbe EU fondova i obavlja druge poslove određene Zakonom.⁵⁷

Sustavi upravljanja i kontrole sastavljeni su od programskih tijela unutar njih, a osnivaju se za svaki operativni program i program prekogranične ili međuregionalne suradnje posebno. U skladu s time u sustavu upravljanja i kontrole za Operativni program “Konkurentnost i kohezija” te Operativni program “Integrirani teritorijalni program” kao Upravljačko tijelo određuje se Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, kao Računovodstveno tijelo određuje se Ministarstvo financija, a kao Revizorsko tijelo određuje se Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije osnovana kao pravna osoba s javnim ovlastima. U sustavima upravljanja i kontrole za IPA programe prekogranične suradnje određuje se Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije kao Nacionalno tijelo, Upravljačko tijelo, Računovodstveno tijelo i Kontrolno tijelo, a Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije određuje se kao Revizijsko tijelo. Nadalje, u sustavima upravljanja i kontrole za programe prekogranične, međuregionalne i transnacionalne suradnje određuje se kao Nacionalno i Kontrolno tijelo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a kao Nacionalno revizijsko tijelo određuje se Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije. U sustavu upravljanja i kontrole za program međuregionalne suradnje URBACT određuje se Ministarstvo prostornog uređenja, izgradnje i državne imovine kao Nacionalno tijelo, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije kao Nacionalno revizijsko tijelo i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU kao kontrolno tijelo. U sustavu upravljanja i kontrole za program međuregionalne suradnje ESPON određuje se Ministarstvo prostornog uređenja, izgradnje i državne imovine kao Nacionalno tijelo. Zakonom određena programska tijela mogu delegirati svoje ovlasti na jedno

⁵⁶ Uredba o funkcijama, zadaćama i odgovornosti koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine je u procesu donošenja, savjetovanje Vlade Republike Hrvatske s zainteresiranom javnošću je provedeno u periodu od 10. do 24. veljače 2022. godine.

⁵⁷ Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj, op.cit. (bilj. 55)

ili više tijela zadržavajući pritom odgovornost za upravljanje programom i izvršenje ovlasti. Vlada Republike Hrvatske uredbom će odrediti tijela koja delegiraju ovlasti i tijela na koja se mogu delegirati ovlasti i urediti njihove međusobne odnose.

Za provedbu aktivnosti jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova EU, a u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima, izrađuje se plan jačanja kapaciteta za svako financijsko razdoblje. Izradu i provedbu plana provodi koordinacijsko tijelo u suradnji s nadležnim programskim tijelima i Ministarstvom pravosuđa i uprave, a uz to provode i analizu stanja institucionalnog okvira prije donošenja samog plana. U skladu s načelom partnerstva koordinacijsko tijelo i nadležna programska tijela informiraju korisnike sredstava i njihove partnere o provedbi EU fondova i kapacitetima institucionalnog okvira. Programska tijela poduzimaju mjere za smanjenje opterećenosti i zagušenosti tijela u sustavu upravljanja i kontrole, a zajedno s koordinacijskim tijelom provode aktivnosti za pojednostavljenje pravila i standardizaciju postupka korištenja sredstava ESI fondova. Osim toga, koordinacijsko tijelo, u suradnji s programskim tijelima, predlaže i provodi aktivnosti kojima se osigurava pravodobna i potpuna razmjena informacija između nadležnih tijela koja sudjeluju u procesu korištenja EU fondova. Uz to, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, u suradnji s koordinacijskim tijelom i programskim tijelima, dužan je poduzimati i predlagati projektne aktivnosti koje za cilj imaju razvoj i optimizaciju državne informacijske infrastrukture u onim projektima koji imaju elemente digitalizacije kao jednog od temeljnih prioriteta Europskog fonda za regionalni razvoj, a i prioriteta Republike Hrvatske. Sve navedene mjere koje poduzimaju koordinacijsko tijelo, programska tijela i tijela državne uprave odnose se na informiranje i obrazovanje zaposlenih koji rade unutar institucionalnog okvira EU fondova, zadržavanje i privlačenje novih radnika na ta radna mjesta, unaprjeđenje organizacijske kulture i na druge rezultate tih mjera i aktivnosti koje sve posljedično dovode do jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova.

5. Zaključak

Ovim radom analizirano je složeno zakonodavstvo i organizacijska hijerarhija kojim je obavljen Europski fond za regionalni razvoj, odnosno sustav ESI fondova u cjelini. Od određivanja samih ciljeva Europske unije do lokalnog tijela koje je neposredni korisnik EU fondova usmjeravanje i korištenje tih sredstava zahtjeva dugotrajan, detaljan i iscrpan pothvat kako bi se svi zahtjevi i obveze zadovoljili, a sredstva koristila na pravilan i zakonit način. Iako bi se

moglo prigovarati tako složenom procesu “povlačenja” sredstava iz EU fondova smatram da je on nužan s obzirom na iznose s kojima raspolaže EU i države članice. Uz to taj složeni sustav pravila sam sebe opravdava s obzirom na broj financiranih projekata sredstvima EU fondova. Europski fond za regionalni razvoj raspolaže najvećim djelom sredstava ESI fondova te je u prethodnom financijskom razdoblju 2014-2020. dao državnim tijelima, malim i srednjim poduzećima, nevladinim organizacijama i ostalim akterima kojima sredstva EFRR-a stoje na raspolaganju preko 199 milijardi eura bespovratnih sredstava.⁵⁸ Kada je riječ o takvim iznosima, i više je nego potrebno da se provodi kontrola usmjerenja i korištenja sredstava prvo na razini EU, a nakon toga na nacionalnoj i regionalnoj, odnosno lokalnoj razini država članica. Na početku svakog financijskog razdoblja EU određuje ciljeve koje želi ostvariti kroz financiranje projekata ESI fondovima, a za vrijeme trajanja razdoblja i po njegovom završetku provode se konstantne procijene i analize ostvarivanja željenih rezultata. Iz razdoblja u razdoblje broj politika i ciljeva koje se želi unaprijediti i ostvariti kroz EU fondove sve je opširniji, a to proširenje mora pratiti i nadzor njihova ostvarenja. To znači da Europski fond za regionalni razvoj nije isključivo usmjeren na razvoj regija Europske unije i smanjenju razlika između tih regija, nego se njime potiče smanjenje emisije stakleničkih plinova i zagađenje okoliša, poticanje bolje komunikacije među voditeljima regija i sl. Iako na prvu jesu instrumenti za jačanje ekonomije financijskim sredstvima, EU fondovima se ostvaruje mnogo širi spektar javnih politika namijenjen boljitku samih građana EU. U slijedećim financijskim razdobljima naglasak kod kontrole trebao bi se staviti na ex ante kontrolu, ali ne u smislu ispunjavanja prethodno određenih uvjeta, nego na bolju i pravovremenu komunikaciju između stvaratelja prioriteta i tijela koja su dužna projektima ostvarivati te prioritete. Na taj način bi se pridonijelo smanjenju nejasnoća i nesporazuma između određivanja prioriteta i njihovog neposrednog ostvarivanja.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, državnim tijelima i njenim građanima otvorila su se vrata prema ESI fondovima koja se vrlo efikasno koriste. Iako dio Hrvatske javnosti nije podržavao pridruživanje Uniji, točnije 33,13% građana koji su izašli na referendum⁵⁹, bez sumnje se ne može poreći dobar utjecaj ESI fondova u smanjenju njezine ekonomske, teritorijalne i socijalne nejednakosti. Pred Hrvatskom je dug put do stabiliziranja gospodarstva na barem približnoj razini kao zemlje zapadne Europe i jednu od ključnih karika u tom napretku igraju njezine mnoge regije. Od ključne je važnosti da se u daljnjim financijskim razdobljima Europske unije

⁵⁸ Europska komisija, European regional development fund, <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/erdf>, pristup: 29. lipnja 2022.

⁵⁹ IUS-INFO, dnevne novosti, <https://www.iusinfo.hr/aktualno/dnevne-novosti/12196>, pristup: 12. srpnja 2022.

kroz Europski fond za regionalni razvoj i njegove velike financijske kapacitete Hrvatska jasno opredijeli za razvoj svojih regija koji posljedično dovodi do razvoja cijele države. Razvoj tih regija kreće od malih ljudi, obrtnika i poduzetnika kojima se mora omogućiti pokretanje poslovanja i što brži i jednostavniji razvoj kako bi svojim proizvodima i uslugama mogli konkurirati industrijskim gigantima i plasirati se na domaće i europsko tržište. Jačanje privatnog sektora posljedično dovodi i do jačanja javnog sektora kojim bi se u budućim razdobljima omogućilo jačanje kapaciteta regionalnih i lokalnih tijela kao partnera u sastavljanju sporazuma i ostale projektne dokumentacije potrebne za osiguravanje sredstava EU fondova, ali i kao krajnjih korisnika tih sredstava. Kao partneri ta tijela promiču lokalne i regionalne interese jer su oni nositelji regionalnog razvoja na tim područjima, dok kao krajnji korisnici nastoje povećati svoj apsorpcijski kapacitet što efikasnijim izvršavanjem tekućih obveza, a na taj način se povećava i apsorpcijski kapacitete cijele zemlje.⁶⁰

Potrebna je i potpora države, smanjenje birokratizacije postupaka te njezina otvorenost i pristupačnost građanima u efikasnom rješavanju problema i poteškoća kod započinjanja poslovanja, pri tranziciji poduzeća i etabliranju na tržištu. Uz to ne smije se ispustiti temeljni zahtjev europskog društva i jedan od aktualnih svjetskih problema, a to je zaštita okoliša i održivi razvoj. Hrvatska, kao i sve druge članice Unije moraju provoditi propise i pomagati zelenu industriju, promicati korištenje održivih izvora energije kako bi se smanjila emisija ugljičnog dioksida. Svi ti brojni zahtjevi neminovni su za nastavak života na planetu zemlji, te su iz tog razloga uvršteni među prioritete javnih politika EU, a ona ih, između ostalih načina, nastoji provesti kroz poticanje dobrih poslovnih, društvenih i socijalnih praksi Europskim fondom za regionalni razvoj.

⁶⁰ Đulabić, Vedran, op. cit. (bilj. 22)

6. Literatura

1. Đulabić, Vedran, Lokalna i regionalna samouprava i korištenje sredstava iz fondova EU, u: Zbornik radova Pametna lokalna samouprava, str. 25-37., Novalja-Split-Zagreb: Udruga gradova i Grad Novalja, 2017.
2. Đulabić, Vedran, Kako poboljšati apsorpcijski kapacitet za korištenje strukturnih i investicijskih fondova Europske unije, u: Koprić, I., Škarica, M., Milošević, B. (ur.), Suradnja i razvoj u lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Zagreb, Institut za javnu upravu, 2015., str. 133-160
3. IUS-INFO, <https://www.iusinfo.hr/>
4. Perić, Marko, Martić, Ivana, Karakteristike menadžmenta tijekom životnog ciklusa EU projekta, Učenje za poduzetništvo, Vol. 3, br. 2, 2013., <https://hrcak.srce.hr/130403>
5. Službene stranice Europske komisije, https://ec.europa.eu/info/index_hr
6. Službene stranice Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, <https://razvoj.gov.hr/>
7. Službene stranice Europskog parlamenta, <https://www.europarl.europa.eu/portal/hr>
8. Službene stranice Vlade Republike Hrvatske, <https://vlada.gov.hr/>
9. Strategija Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/03/Strategija-EUROPA-2020.-hr.pdf>
10. Tolušić, Edita, Bošnjak, Sanja, NUTS II. regije kao dio kohezijske politike Europske unije, Praktični menadžment: stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta, Vol. 3, br. 2, 2012., <https://hrcak.srce.hr/96985>

PRAVNI IZVORI EUROPSKE UNIJE

1. Delegirana uredba Komisije (EU) br. 240/2014 od 7. siječnja 2014. o Europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru Europskih strukturnih i investicijskih fondova, Službeni list Europske unije (L 74/1)
2. Povelja Europske unije o temeljnim pravima (2016/C 202/2), Službeni list Europske unije (C202/389)
3. Ugovor u funkcioniranju Europske unije, Službeni list Europske unije (2016/C 202/1)
4. Uredba Europske unije br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom

fond, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006, Službeni list Europske unije (L 347/320)

5. Uredba 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012
6. Uredba 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013, Službeni list Europske unije (L 170/1)
7. Uredba 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja, Službeni list Europske unije (L 231/94)
8. Uredba 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike, Službeni list Europske unije (L 231/159)

PRAVNI IZVORI REPUBLIKE HRVATSKE

1. Pravilnik o provedbi postupka akreditacije regionalnih koordinatora, Narodne novine br. 147/14, 123/17.
2. Pravilnik o uvjetima i kriterijima dodjeljivanja sredstava fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini, Narodne novine br. 82/2015.

3. Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja europskog socijalnog fonda, europskog fonda za regionalni razvoj i kohezijskog fonda, u vezi s ciljem »ulaganje za rast i radna mjesta«, Narodne Novine br. 107/14, 46/21.
4. Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 116/21.
5. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, Narodne novine br. 147/14, 123/17, 118/18.
6. Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020. Narodne novine br. 92/14.